

planinski

V E S T N I K

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

111. LETO / SEPTEMBER 2006 / 750 SIT / 3,13 EUR

Revija
Planinske zveze
Slovenije

9

Alpinistična etika
85 let Jožeta Dobnika

9 770350 443408

PRODAJA:

POHODNIK

ŠMARTINSKA 152,
BTC-HALA A
LJUBLJANA

tel: 01 585 26 30

e-mail: pohodnik@univet.si

www.pohodnik-si.com

Sproščeno in varno

PRIVOŠČITE SVOJIM NOGAM NAJBOLJŠE!

Ko popusti vročina, ko se množice umaknejo v dolino in se gamsi spet brezbrizno pasejo nedaleč od poti, ko se macesni pripravljajo na jesensko žarenje ... se prava gorniška sezona šele dobro začne.

www.logos-trend.si

POWER MATIC 400 GV

»Power Matic je Asolov tehnično dovršen gorniški čevelj za resno pohodništvo, kopne ture v visokogorju in zavarovane plezalne poti.«

STYNGER GTX

»... namenjen resnejšim pohodnikom in gornikom, ki zahtevajo lahkotnost in udobje, pa tudi dobro zaščito za varno gibanje v resnejših razmerah.«

VOYAGER XCR

»Voyager je nedvomno vrhunski pohodniški čevelj, med najboljšimi na testu ...«

COMBI

»Model, ki vsekakor ne bo razočaral in ki za svojo ceno ponuja dovolj kakovosti.«

Citirano iz neodvisnega testa pohodniške obutve, objavljenega v Poletu 22. in 29. 6. 2006.

PRODAJNA MESTA ASOLO

Ljubljana	ANNAPURNA WAY HERVIS [Vič, City Park] INTERSPORT [Šiška, Subičeva]	Ajdovščina Nova Gorica Koper Novo mesto Krško Celje Velenje Ravné na Kor. Maribor Murska Sobota	INTERSPORT INTERSPORT in SUVEL HERVIS HERVIS HERVIS HERVIS in MAXI ROSSI HERVIS KO-MO HERVIS in INTERSPORT HERVIS
Kamnik Kranj	3S SPORT HERVIS INTERSPORT [Kranj 1 in 2]		
Jesenice Kranjska Gora Kobarid Idrija	HERVIS INTERSPORT SPORTLAND TRULA		

www.asolo.si

ASOLO

NOVOST

Za vse zahtevnejše uporabnike obutve, ki morajo pred končno odločitvijo čevelj spoznati do podrobnosti, smo z letošnjo jesenjo uvedli dobrodošlo novost.

Vrata so odprli testni centri Asolo. Obutev Asolo lahko preizkusite na terenu in v živo preverite ali ustreza vsem vašim zahtevam.

Informacije o testnih centrih Asolo dobite na sedežu podjetja Logos Trend.
Logos Trend, d.o.o., Ljubljanska 21-k, Kamnik, T.: 01/ 831 1615

Izdajatelj in založnik:

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja enkrat mesečno.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.

106. letnik

Naslov uredništva:

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE

Uredništvo Planinskega vestnika

Dvoržakova ulica 9, p.p. 214

SI-1001 Ljubljana

telefon: 01 434 56 87, faks: 01 434 56 91

e-pošta: pv@pzs.si

http://www.planinskivestnik.com

Odgovorni urednik: Vladimir Habjan

Uredniški odbor:

Marjan Bradeško, Marjeta Keršič-Svetel,

Andrej Mašera, Mateja Pate,

Emil Pevec (tehnični urednik),

Andrej Stritar (namestnik odgovornega urednika), Tone Škarja, Slavica Tovšak

Lektoriranje: Mojca Volkar

Oblikovanje: Zvone Kosovelj, Aljoša

Markač

Grafična priprava:

Repro studio SCHWARZ, d.o.o.

Tisk: SCHWARZ, d.o.o.

Naklada: 5150 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Številka transakcijskega računa PZS je 05100-8010489572, odprt pri Abanki, d.d., Ljubljana. Naročnina 7.500 SIT (31,3 EUR), 55 EUR za tujino, posamezna številka 750 SIT (3,13 EUR). Članarina PZS za člane A vključuje naročnino. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport in Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji.

Fotografija na naslovnici: Triglav

Tone Škarja

Prerezana naveza

Končno smo tudi v slovenščini dobili prevod znamenite knjige Dotik praznine (Touching the Void), v kateri je angleški alpinist Joe Simpson mojstrsko opisal skoraj neverjetno življenjsko preizkušnjo. Doživel jo je pri sestopu s šesttisočaka Siule Grande v perujskih Andih; s soplezalcem Simonom Yatesom je preplezal zelo težavno zahodno steno. Na ostrem, močno zasneženem grebenu si je pri padcu zlomil nogo v kolenu. To je v danih okoliščinah pomenilo strašansko eksistencialno zagato. Ob spuščanju je Simon v kritičnem trenutku prerezal vrvi, tako da je Joe padel v ledeniško razpoko, vendar se je na »čudežen« način rešil in se v strahotni kalvariji privlekel do baznega tabora. Zgodba je tako enkratna, da od človeka naravnost terjaja moralno oziroma etično opredelitev. V bistvu se ji ne moremo izogniti niti z na videz razsodnim umikom, češ zdaj v udobnem naslonjaču je lahko modrovati, vse drugače pa bi bilo, če bi se sami znašli v podobnem položaju. O takih stvarih preprosto MORAMO imeti stališče!

Dobro se še spominjam, kako nam je pokojni profesor Janez Milčinski na predavanju o medicinski etiki in deontologiji dal tale nasvet: »Če boste v negotovosti, kako bi ukrepali, ne storite ničesar, kar ne bi želeli, da bi kdo drug storil vam.« To »zlato« pravilo, ki človeku v ekstremnih življenjskih situacijah lahko pokaže etično pravilno smer delovanja ali nedelovanja, lahko z visoko stopnjo analogne substitucije prestavimo v deontološki kodeks moralno neoporečnega vedenja v gorniškem delovanju in nehanju. Če skušamo z moralnim relativizmom kakor koli »opravičiti« dejanje Simona Yatesa, ki je PREREZAL vrvi, ki ga je povezovala s hudo poškodovanim tovarišem, uničimo samo bit naveze kot osnovnega načina gibanja v težavnem in nevarnem gorskem svetu. Samo pomislimo na Whymperja: z ničimer utemeljeni sum, da je prerezal vrvi in pustil pasti štiri tovariše v prepad severne stene Matterhorna, mu je povzročil vrsto neprijetnosti, sumničenj, moralnih obsodb in celo sodnih preiskav, o katerih je pisal ves takratni evropski tisk. Sume je »nedvoumno« ovrgla šele tehnično najsodobnejša preiskava pretrgane vrvi lani ob 140. obletnici prvega vzpona. Zgodovina alpinizma pozna veliko primerov, ko so ljudje (npr. vodniki) žrtvovali svoje življenje iz idealne solidarnosti, ker jim je naveza pomenila nekaj svetega in nedotakljivega.

V konkretnem primeru je bistvenega pomena tudi to, ali se je Yates odločil prerezati vrvi na mah, spontano, v nekontrolirani paniki, ali po premisleku. Panični strah bi bil lahko olajševalna okoliščina, toda samo to, nič več. Tega ne bomo zvedeli nikoli, pa naj Joe Simpson s svojim sijajnim pisateljskim darom še tako išče opravičilo za svojega sonaveznika. Pa tudi Yatesov odgovor na še eno vprašanje bi bil zelo zanimiv: ali bi enako ukrepal, če bi na vrvi visel kak njegov bližnji, npr. njegov sin, žena, brat? Kje bi potegnili mejo? Ali bi tudi pri njih prerezal vrvi? Yatesov položaj bi nekoliko olajšal Simpson sam, če bi od njega imperativno zahteval, naj ga evtanazira, tega pa v knjigi ni zaslediti. Zanimivo, da je Simpson že ob zlomu noge v hipu pomislil, da je vsega konec in da ga bo tovariš pustil na gori. Torej se je podzavestno že vnaprej bal, da bi se kaj takega lahko zgodilo!

Če skušamo kakor koli opravičiti oz. »razumeti« Yatesovo dejanje, moramo privoliti v načela socialnega darvinizma, kjer se »nesposobnejši« MORA umakniti »sposobnejšemu«, celo za ceno lastnega življenja. Zato njegovo dejanje lahko ocenimo za nedostojno, etično nedopustno in moralno nesprejemljivo. Simon Yates ne bi smel nikoli več plezati v navezi!

Andrej Mašera

TEMA MESECA 4-27

Etika »na višini«
Pavle Kozjek

Verjeti ali ne?

Večno vroči Maestrijev Torre
Silvo Karo

Razkrinkana gora
Rolando Garibotti

**Slika sončnega zahoda v barvi
denarja, obešena na svedrovec**
Simon Slejko

Popolno očiščenje v Koglu
Andrej Pečjak

Anketa
Pripravila Mateja Pate

INTERVJU 28-31

Zdrav duh v zdravem telesu
85 let Jožeta Dobnika
Mojca Luštrek

NA TURO 32-36

Staničev vrh z malo znane strani
Stane Poljak

Staničev vrh, 1805 m
Vladimir Habjan

PLANINSTVO 37-58

**Šmarna gora - ne le slovensko,
tudi evropsko pomembno območje**
Nika Hrabar

Peklenska Grauzaria 2006, drugič
Branko Jaklič

Anekdote o Jožu Čopu
Elizabeta Gradnik

Roka, skrivnostna rešiteljica
Tone Škarja

Z otroki izseljencev na Triglav
Drago Metljak

Glava ni žoga
Klemen Gričar

Komarča - neko nedeljo
Irena Pečavar Čarman

Patagonija: Muhasti raj
Najlepši košček sveta, ki mu vladajo
hribi, ledeniki in izjemno muhasto vreme
Barbara Podlesnik

NAŠA SMER 59-61

Smer Krobath-Metzger
v Trbiški Krniški špici
Pavle Kozjek

NOVICE IZ VERTIKALE

PISMA BRALCEV

LITERATURA

NOVICE IN OBVESTILA

Kako poznamo naše gore?
Andrej Stritar